

20 mei 2025

 Huis van de Wijk de Nude,
Wageningen

WIJ ZIJN DE WIJK SLOTBIJEENKOMST

VERSLAG

WIJ ZIJN DE WIJK PROJECT

Wij zijn de Wijk is een onderzoeksproject van de Wageningen Universiteit samen met de drie gemeenten Arnhem, Ede en Wageningen, wijkorganisaties, bewonersinitiatieven en andere maatschappelijke partners.

In de afgelopen vier jaar hebben wij onderzocht hoe gemeenten, wijkprofessionals en bewoners samenwerken aan een gezonde leefomgeving in de wijk, wat daarin werkt en wat nog beter kan.

HIGHLIGHTS

- De slotbijeenkomst van Wij zijn de Wijk luidde de afsluiting van het vierjarige project in. We hebben veel geleerd samen, en het **onderlinge leren** gaat gewoon door!
- Een aantal belangrijke bevindingen van Wij zijn de Wijk:
  - Hoe (goed) **stadsbreed beleid** op gezondheid en de leefomgeving wordt **vertaald naar de wijk**, hangt samen met hoe het **wijkgerichte werken** in de gemeente is ingericht.
  - **Bewonersparticipatie vraagt om maatwerk**: afstemming op onderwerp en doelgroep.
  - **Tip!** Zorg bij participatietrajecten niet alleen dat je iets haalt, maar ook iets brengt.
  - **Koester de aanjagers en verbinders in de wijk**, zij zijn de spil tussen bewoners en formele organisaties als de gemeente.
  - Werken aan de **gezonde leefomgeving** is een **balans** vinden tussen de energie, connecties en initiatieven van bewoners benutten én als gemeente gezonde keuzes faciliteren.
- De wijk in! **In groepjes verkenden we de Nude**. Een deel ging mee met Marga (wijkaanjager Nuderijk) naar het nieuwe beweeg- en ontmoetingspark en een ander deel liep mee met Jacqueline en Erwin (Woningstichting Wageningen) om te horen over de grote renovatie van woningen en hun contact met bewoners.
- We gingen in gesprek met de **wijkmanagers uit Arnhem, Ede en Wageningen**. We leerden dat hun functies er behoorlijk anders uitzien. De een werkt samen met een wijkteam, de ander stelt een wijkagenda op en de ander werkt samen in een team van wijkmanagers. Allemaal zien ze uitwisselen met wijkmanagers in de regio als waardevolle stap om verder van elkaar te leren!
- Wij zijn de Wijk heeft een mooie **eindpublicatie**, met uitkomsten van het project en verhalen uit de wijken!

EEN GREEP UIT DE AANWEZIGEN

VERSLAG

Met een mooie opkomst van mensen van binnen en buiten Arnhem, Ede en Wageningen hebben we een fijne middag gehad in de Nude.

Hoe zag de middag eruit?

Elsje van de Weg, werkzaam bij Thuis in Wageningen en tevens partner in het project, opent de bijeenkomst en heet alle aanwezigen welkom. Ze geeft het woord aan Ottelien Groenenberg (Solidez) die iets vertelt over de welzijnsorganisatie Solidez en de plek waar de bijeenkomst plaatsvindt: het Huis van de Wijk de Nude. Dit is de plek waar bewoners uit de wijk elkaar kunnen ontmoeten en activiteiten kunnen ondernemen, zoals knutselen, koken (dagactivering) en samen genieten van een buurtmaaltijd.

Elsje inventariseert vervolgens wie er allemaal in de zaal zitten. Dat zijn mensen van gemeenten, wijkpartners, maatschappelijke organisaties, onderzoek, provincie en bewoners(initiatieven). Vervolgens lopen we het programma van de middag door en stelt Mellany van Bommel zich voor als onderzoeker op het project Wij zijn de Wijk.

Presentatie van de belangrijkste bevindingen van Wij zijn de Wijk

Mellany van Bommel presenteert de uitkomsten van het Wij zijn de Wijk project. De hoofdvraag van het onderzoek is: **Hoe werken gemeenten, wijkprofessionals en bewoners samen aan een gezonde leefomgeving in de wijk? Wat werkt daarin wel en niet?**

Dit onderzoeken we met de gemeentelijke partners uit Arnhem, Ede en Wageningen, wijkpartners en bewonersinitiatieven. Landelijke partners, zoals IVN Natuureducatie en Zorgbelang Inclusief, doen ook mee. Binnen het project hebben we ons gericht op één focusbuurt per gemeente: Presikhaaf in Arnhem, de Bloemenbuurt in Ede en de Nude in Wageningen.

Voor een mooie indruk van de wijken en wat samen inzetten voor je wijk betekent, bekijk dit prachtige [filmpje](#)!

De uitkomsten van het onderzoek zijn grofweg in te delen in drie thema's: 1) participatie gevraagd vanuit de gemeente, 2) met partners samenwerken in de wijk en 3) faciliteren en ondersteunen van bewoners(initiatieven). Hieronder een aantal lessen:

- Stel: de inrichting van jouw straat gaat veranderen en bewoners worden door de gemeente uitgenodigd om te participeren. **Wees als gemeente heel helder in waar bewoners wel en niet een stem in hebben.** En wat betekent die stem? Kun je als bewoner meedenken, adviseren of meebeslissen? Communiceer dat duidelijk. Verwelkom ideeën, maar leg het ook uit als ideeën niet doorgevoerd kunnen worden en waarom niet. Geef altijd een passende terugkoppeling.
- Een voorbeeld als de Van Galenstraat in Arnhem laat zien dat een **kleinschalige en laagdrempelige aanpak zijn vruchten afwerpt.** Daar zijn gemeente en woningbouw naar de mensen toe gegaan, hebben picknickbanken neergezet, en hebben meerdere en andere vormen van participatie ingezet. Zoals bewoners uitnodigen om appeltaart te bakken en mee te nemen voor de buurt, en vanuit daar gesprekken aan te gaan.

- **Aanjagers of verbinders in de wijk** begeven zich middenin de wijk. Zij kennen enerzijds veel bewoners en initiatieven en bevinden zich zo in de informele netwerken. Anderzijds is het mooi dat zij ook het formele veld van gemeenten en organisaties als de woningbouw en het welzijnswerk goed kennen en daar linkjes mee kunnen leggen. Deze schakels zijn cruciaal om echt in te spelen op de leefwereld van bewoners.
- Samenwerken met veel partijen aan een gezonde leefomgeving in de wijk vraagt om **duidelijke afspraken** over wie welke rol heeft en waar verantwoordelijkheden en taken liggen. Tijd en energie investeren vanaf de start om elkaar écht te leren kennen, helpt iedereen vooruit. Zo zorg je voor korte lijntjes en weet je waar je bij elkaar voor terecht kunt, dat bevordert onderlinge relaties en afstemming.
- Bewoners en hun initiatieven kunnen ook veel betekenen voor de leefbaarheid en verbondenheid in de wijk. Dit blijvend faciliteren is belangrijk. Doe dat door **transparant, open en persoonlijk** te communiceren. Luister actief, denk met oprechte interesse en in gelijkwaardigheid mee met de bewoner en in haalbare stappen. Stel vooral ook vragen terug, vanuit nieuwsgierigheid, niet uit oordeel. Dus 'Wat een mooi idee, wat heb je daarvoor nodig?' en niet 'Kan dat allemaal wel?'.
- **Neem alles wat er al is - kwaliteiten, talenten, energie, relaties - als uitgangspunt en benut dat.** De een kan goed klussen, de ander houdt van taarten bakken en de ander kent een gitarist. Dit bij elkaar brengen kan tot een mooi buurtfeest leiden bijvoorbeeld. Vanuit de benadering van ABCD (asset-based community development) gaat het om het zichtbaar maken en versterken van deze 'assets' van binnenuit.

Maar hoe doe je dit?

Wie is die aanjager of verbinder in de wijk? Op zoek gaan naar vuurtjes van bewoners, wie doet dat? Is dat de wijkmanager, een opbouwwerker of moet een formele organisatie dat juist loslaten? Dit is best een moeilijke vraag en wordt anders ingevuld in de verschillende wijken. We zien dat het erg belangrijk is om dit in samenwerking met elkaar uit te zoeken, en dan is de ruimte daarvoor krijgen vanuit je organisatie (bijv. financieel, tijd, cursus) cruciaal.

Een paar aanbevelingen vanuit het project uitgelicht:

Voor initiatiefnemers

- Zoek mensen actief op om ideeën van de grond te krijgen of de groep deelnemers te vergroten, bijvoorbeeld door mensen persoonlijk uit te nodigen voor activiteiten.

Voor wijkprofessionals

- Durf ook buiten de kaders te stappen. Soms bereik je de mooiste dingen door net buiten de gebaande paden te denken. Durf deze nieuwe mogelijkheden te verkennen.

Voor gemeenten

- Ondersteun wijkgericht werken structureel. Geef daarbij wijkteams of wijkmanagers meer mandaat en wijkbudget om de wijkenaanpak uit te voeren. Stimuleer daarbij ook de uitwisseling van ervaringen, lessen en verhalen binnen en tussen wijken.

**Bekijk hier de
gehele
presentatie**

En toen gingen we naar buiten, de wijk in!

In groepjes gaan we mee met Marga (wijkbezoeker Nuderijk) die ons vertelt over het vernieuwde beweeg- en ontmoetingspark in de wijk, of met Jacqueline en Erwin (Woningstichting Wageningen) die ons vertellen over de grote renovatie van woningen en hun contact met bewoners.

Het vernieuwde park is echt een mooie plek geworden waar je kunt spelen, bewegen en ontmoeten. Bewoners hebben meegedacht over het ontwerp en hielpen mee in de aanleg, bijvoorbeeld met tegels wippen en het bouwen van tegelbankjes van de oude tegels.

Tijdens de renovatie van woningen in de wijk zijn veel flats behoorlijk opgeknapt. Het was een flinke klus, waarbij de Woningstichting veel gedaan heeft om bewoners te betrekken en ondersteunen.

Dialogoog met de wijkmanagers uit Arnhem, Ede en Wageningen

In het volgende programmaonderdeel gingen we in gesprek met de drie wijkmanagers. Dit deden we aan de hand van stellingen. Bij herkenning in de stelling kon het groene briefje omhoog en bij geen herkenning in de stelling kon het rode briefje omhoog. Zo werd het gesprek geopend en hoorden we hoe de invulling van de rol als wijkmanager verschilt tussen de drie steden.

- In **Arnhem** heeft elke wijk een team van 4/5 wijkmanagers, waarbij iedere wijkmanager eigen focusthema's heeft.
- In **Ede** werken gebiedsmanagers die elk hun eigen gebied hebben binnen de gemeente, zoals de omliggende dorpen of Ede-Centraal.
- In **Wageningen** is er één wijkmanager voor de hele stad. Tevens wordt de functie als wijkmanager gecombineert met de functie als adviseur leefbaarheid, veiligheid en zorg.

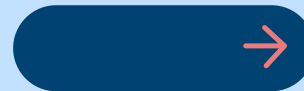
Hieronder een aantal voorbeelden uit het gesprek:

- **"Ik werk met een wijkagenda of wijkplan."** → Arnhem en Ede wel, Wageningen niet.
  - Arnhem stelt verschillende wijkplannen op samen met professionals, en soms ook waar bewoners over mee hebben kunnen denken.
  - Ede stelt samen met professionals en bewoners een gebiedsagenda op.
  - Wageningen kent geen wijkagenda's. Het zou in de toekomst wel mooi zijn om in te spelen op wat er wijkspecifiek leeft en nodig is.
- **"Ik werk samen met een wijkteam."** → Ede en Wageningen wel, Arnhem niet.
  - Ede heeft een wijkteam waarin o.a. de woningstichting, buurtsportcoaches en sociaal werkers samenkomen. De basis voor de gebiedsagenda ligt ook bij het wijkteam.
  - Wageningen kent ook wijkteams, waarin politie, welzijnswerk en zorg samenkomen. De focus ligt vaak nog op casuïstiek maar de beweging naar meer de preventieve en gezondheidsbevorderende kant willen ze gaan maken.
  - Arnhem kent wel sociale wijkteams, waarin zorg en welzijn samenkomen. Er zijn ook verschillende overleggen met professionals per wijk, bijvoorbeeld rondom veiligheid. Een overkoepelend overleg is er niet.
- **"Ik wissel ervaringen uit met andere wijkmanagers."**
  - Binnen de eigen gemeente gebeurt het wel af en toe dat er uitgewisseld wordt met andere wijkmanagers of professionals, maar dat mag wel meer zijn.
  - Alle drie geven aan dat ze het waardevol zouden vinden om niet alleen binnen de eigen stad maar ook in de regio ervaringen en inzichten uit te wisselen.
  - Mooi dat dit gesprek een eerste stap vormt om op een later moment nog eens met elkaar af te spreken.

Ter afsluiting van het programma licht Mellany de eindpublicatie van Wij zijn de Wijk toe. Deze is gemaakt in samenwerking met IVN en is een mooi boekje geworden met lessen en verhalen uit het project. Voor alle aanwezigen is er een exemplaar beschikbaar om mee te nemen.

Bekijk de publicatie:

Hierna sluiten Mellany en Elsje de bijeenkomst af. Ze bedanken alle aanwezigen, voor hun inbreng en fijne samenwerking. Daarna mogen mensen een wens voor hun eigen wijk op een post-it schrijven.

En dan is het tijd voor de borrel, met overheerlijke sapjes en hapjes, gemaakt door Vreemde Streken.

MEER OVER WIJ ZIJN DE WIJK?

Bezoek de website:

<https://www.wur.nl/nl/project/wij-zijn-de-wijk.htm>

Of neem contact op met Mellany van Bommel:

mellany.vanbommel@wur.nl

